

Asia: VN/7167/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen kansallinen mineraalistrategia laadittiin vuonna 2024 edistämään kansallista mineraalisektoria ja kaivannaisalaa. Ansiokkaasti laaditun strategian ja siinä kuvattujen toimenpiteiden tavoite on tukea mineraalisektorin kasvua ja sen kautta saatavaa elinvoimaa koko Suomeen. Viime vuonna tuli voimaan myös EU:n kriittisten mineraalien asetus, jonka tavoitteena on turvata strategisten raaka-aineiden saatavuutta EU:n alueella, vähentää riippuvuuksia yksittäisistä maista sekä lisätä toimitusketjujen häiriösietokykyä. Kaivostoimintaan liittyvien kansallisten verotuskäytäntöjen tulisi tukea näiden tavoitteiden saavuttamista sekä strategisia tavoitteita.

Lakiehdotuksessa metallimalmien arvoperusteista veroa korotettaisiin siten nykyisestä 0,6 prosentista 2,5 prosenttiin malmin sisältämän metallin verotusarvosta. Esitetty veronkorotus on suhteellisesti suuri. Kaivosmineraaliveroa kannettiin ensimmäisen kerran vuodelta 2024 ja kaivosyhtiöt maksoivat kaivosmineraaliveroa ensimmäisen kerran maaliskuussa 2025. Lakiehdotuksen nykytilan kuvauksessa todetaankin, että kaivosmineraaliveron vaikutuksia kaivostoimintaan Suomessa on tässä vaiheessa liian aikaista arvioida. Lakiehdotuksessa tuodaan kuitenkin esille, että kasvaneet verorasitukset jäisivät pääosin kaivosyhtiöiden maksettavaksi.

Kaivosmineraaliveron korottaminen voi aiheuttaa tilanteen, jossa kaivosten operatiivinen toiminta-aika lyhenee ja koko malmiesiintymän hyödyntäminen ei ole välttämättä taloudellisesti kannattavaa. Tämä asettaisi kaivostoiminnan epätasapainoiseen asemaan suhteessa muuhun teolliseen toimintaan. Merkittävänä negatiivisena seurauksena kaivosmineraaliveron korotuksesta voidaan lisäksi todeta vaikutus toimialan investointeihin, sekä käynnissä oleviin kaivoshankkeisiin.

Kaivosmineraaliveron korotuksella olisi haitallisia vaikutuksia esim. Pohjois-Karjalan maakuntaan, jossa kaivostoimintaa harjoitetaan tällä hetkellä neljän kunnan alueella ja kaivostoiminnalla on

historiallisesti vahva rooli osana monipuolista teollista toimintaa. Maakunnassa on käynnissä merkittävä Ilomantsin Pampalon kaivoksen laajennushanke sekä Outokummun Hautalammen (koboltti-nikkeli-kupari) kaivoshanke.

Pohjois-Karjalan työllisyystilanne on maan heikoin. Työttömien työnhakijoiden määrä työvoimasta oli kesäkuussa 2025 Tilastokeskuksen mukaan 15,2 %. Työllisyystilanteen kohentamiseksi alue tarvitsee teollisten alojen investointeja, jotka luovat taloudellista kasvua sekä suoria ja välillisiä työpaikkoja. Investointeja ei pidä hidastaa tai estää veronkorotuksilla kaivostoimialalle, jossa nykyinenkin verorasitus on kokonaisuudessaan merkittävä.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto esittää, että kaivosmineraaliveron suunniteltua korotusta tulisi kohtuullistaa 2,5 prosentista huomattavasti alaspäin. Lisäksi jatkossa tulisi selvittää veronkorotuksen kokonaisvaikutuksia toimialalle sekä tarkastella veron merkitystä kaivoskunnille yksityiskohtaisemmin.

Romppanen Johanna
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto